

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Physicam, siue Scientiam de Corpore naturali

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

Cap. I. Qvatenus existantia ad causandum necessaria sit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95236](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95236)

per actionem possibilem denominetur potens agere, siue operari: ceterum cum hoc coherere, quod per suamet essentiam, & entitatem sit ita potens, ac relata ad effectum possibilem. Nec verò absurdum alicui videri debet, quod in causa creata sit duplex denominatio potentis operari: altera omnino intrinseca, partim extrinseca: quandoquidem in Dialectica lib. ultimo, cum sermo esset de essentia veritatis, demonstratum est à nobis, quod in omni actu essentialiter vero sit duplex denominatio veri: nimirum præter essentialem, alia quadatenus extrinseca, & proficiens ab objecto: necnon alias non paucas denominationes id habere, vt earum quælibet in suo genere sit gemina, & multiplex. Ex his concluditur, quam probabile est, omnes causas creatas de facto existentes referri transcendentaliter ad suos effectus, tam certum mihi videri, absolutèque tuendum, saltem possibles esse alterius ordinis causas, creatas, siue secundas, quæ ita ad suos referantur effectus, essentialemque cum iis connexionem fortiantur.

TRACTATUS III.

De existentia causa in communi.

CAPVT PRIMVM.

Quatenus existentia ad causandum necessaria sit?

I. S S E R O primò: Existentia ad causandum essentialiter requiritur, ita vt nihil causare possit etiam diuinitus, quin actu existat, aut secundum se, aut in aliqua temporis differentia. Hæc assertio nulli non placitura luadetur, primò: quia quid manifestius, quàm quod non habet esse, esse conferre non posse, & quod non est actu, actu operari non posse? Secundo: quia non esset, cur Pater æternus foret realiter improductus à secunda, & tertia persona: quod enim pro priori signo originis, quo Pater existens secundam, & tertiam personam anteuertit, nondum esse existentes intelligantur, non obest, quo minus pro eo signo ab iis nondum existentibus Pater producat: siquidem existentia ad causandum necessaria non est: aliunde verò produci non magis in Patre, quàm in reliquis personis imperfectionem arguere posset. Pari ratione non esset, cur mutua causalitas, tractatu sequenti impugnanda, repugnaret: licet enim pro priori natura, quo causa effectum anteuertit, effectus nondum existat: non erit, cur ab effectum pro eo priori dependere nequeat, cum existentia ad causandum minimè requiratur. Vnde merito Aristoteles 4. Metaphys. cap. 4. t. 16. hanc doctrinam non tam docet, quam supponit: ea, quæ non sunt, quæ pacto aut loquuntur, aut ambulabunt: id ipsum docent plerique Patres: vnus pro omnibus sufficit Gregorius Thaumaturgus disput. de anima ibi: *nisi forte ita quis insanat, vt id, quod non est, eius quod est, causam esse asseruer.*

2. A l l e r o secundo: res quo non existit instanti, diuinitus causare potest, idque esto immediatè

ante non extiterit: pro cuius probatione animaduertendum est, quamcunque rem duplicem sortiari existentiam: aliam absolutam, permanentem, & secundum se, quæ cum essentia rei realiter identificatur: aliam respectiuam, successiuam, & in tempore, à re realiter distinctam, nimirum durationem successiuam: quæ vel ultra existentiam rei secundum se instans temporis realiter distinctum intime complectitur: vel est modus, qui rem durantem, & instans fluxum, at que caducum interiacet. Prior autem existentia à posteriori realiter separabilis est more reliquorum, quæ in creatis realiter distinguuntur. Quibus constitutis in hunc modum argumentor: Vt aliqua res causare possit saltem diuinitus in instanti A. verbi gratia, tantum opus est, vt simpliciter, & absolute existat: at potest absolute, & simpliciter res existere, esto in instanti A. non existat, eo modo quo à nobis explicabitur infrà lib. 7. tract. 2. cap. 5. igitur potest res aliqua diuinitus operari in instanti A, tamen si in eo minimè existat. Maior perspicua est: quia rationes à nobis paulo supra proposita ad probandam necessitatem existentia ad causandum, de existentia absolute, & secundum se sumpta duntaxat procedunt. Minor etiam perspicua est: siquidem existentia absoluta permanens, & secundum se Petri verbi gratia est realiter separabilis à duratione, qua in instanti A. existit, & absque ea reperiri potest: at per existentiam absolutam, & permanentem, siue secundum se Petrus absolute, & simpliciter existens denominatur: ergo in sensu diuino durationis A, & quin illa detur, Petrus absolute, & simpliciter existit, sicut ad operandum oportet.

3. A l l e r o tertio: res quo non existit instanti naturaliter causare nequit. Hæc assertio est omnium Philosophorum demptis Thomistis apud Hurtadum disp. 8. Physicor. eam perspicue docet Aristoteles 2. Physicor. cap. 3. t. 36. & 37. ibi: *quæ efficiunt vt singula, atque ea, quorum sunt causa, simul sunt, & non sunt*: quasi diceret, existente effectum causam simul existere, & non existente causa effectum simul non existere. Probatur manifesta experientia: quis enim vspiam gentium ignem, postquam extinctus est, & quo non existit instanti, amburere? canem, postquam mortuus est, mordere? hominem, postquam decessit, moueri? aut causam vllam, postquam destructa est, adhuc operari conspexit, aut audiuit? Complures sanè ab inimicis interfecti se proculdubio vlciscerentur, si cum vita v indicat omnis potestatem non amitterent.

4. D e i n d e: res, quo non existit instanti, naturaliter operari nequit, esto statim extitura sit, vt vel ipsi Thomistæ fatentur, & de se manifestum est: ergo etiam res, quo non existit instanti, naturaliter operari nequit, quantumuis immediatè ante extiterit. Consequentia in aperto est: quia tam non existit modò, quod extitit, quàm quod extitutum est; & tam extitisse, quàm extitutum esse ex æquo est denominatio extrinseca rei, prout ad præsentem temporis differentiam refertur: cur ergo vna denominatio, potius quàm alia ad operandum proficit? Præterea: si causa nunquam extitisset, aut certe in instanti immediatè antecedenti non extitisset naturaliter operari non posset in hoc instanti, quo non existit, vt ipsi aduersarij fatentur: ergo esto in instanti immediatè antecedenti causa extiterit, tamen in hoc instanti, quo

quo non existit, operari naturaliter nequit: si-
quidem tam non manet in hoc instanti, quod
solum immediate ante existit, quam quod nun-
quam, aut certe immediate ante non existit.

5. Quod autem dicunt, manere causam virtua-
liter, non formaliter; in esse causae, non in esse
entis omnino friuolum est: quia causam, quo non
existit instanti, manere virtualiter, & in esse
causae; aut est manere actionem causae non man-
ente causa, & ita principium repetitur, & non
ratio pro conclusione, sed conclusio pro ratione
redditur; aut est manere virtutem aliquam cau-
sae ab ea relictam: & hoc nihil dictum est, cum
non sit, causam, quo non existit instanti, verè
operari; sed virtutem in hoc instanti existentem
in eo operari, de quo quis vnquam dubitauit?
Quid? quod eadem ratione defendi posset, cau-
sam tantum exituram, quo nondum existit in-
stanti, operari posse: eo quod in illo virtualiter,
& in esse causae existat; nec non causam im-
mediate ante non existentem, sed quae mille re-
to annis existit, in hoc instanti, quo non existit,
naturaliter operari posse; scilicet quia in illo vir-
tualiter, & in esse causae existit.

CAPVT II.

Argumenta contraria soluuntur.

6. Obiicies contra primam assertionem: id quod
non existit, potest tamen esse causa intrin-
seca entis: ergo à fortiori causa eius extrinseca
esse potest. Antecedens suadetur: primò, quia
veritas actus intellectus est ens, & denominatio
quædam vera, & realis: at constituitur, & intrin-
sece causatur ab obiecto, quod sæpe sapius non
existit. Secundo, quia ens artificiale, cathedra
verbi gratia est verum, & reale ens: at constitui-
tur formaliter iuxta plerisque Recentiores iis
vbicationibus, & simul carentia aliarum vbication-
um; quæ carentia simpliciter quid existens non
est. Respondeo: id quod non existit, causa in-
trinsece constitutiva esse nequit alicuius, quod
adaquatè, & simpliciter existens, siue ens in actu
sit: concreta autem per accidens in argumento
adducta vel adæquatè, ac simpliciter entia non
sunt: vel certe aliquo non existenti minimè con-
stituuntur; quod de secundo concreto mihi ex-
ploratissimum est.

7. Obiiciunt contra secundam assertionem no-
stri Recentiores. Causa materialis diuinitus
causare nequit eo temporis articulo, quo non
existit: ergo idem de reliquis causis dicendum est.
Antecedens suadetur: quia causa materialis in-
trinsece vniri debet formæ, quam materialiter
causat, vel per ipsam causalitatem materiale,
vel per modum alium ab ea causalitate deriuatum:
& nihil intrinsece vniri potest alicui in eo in-
stanti, in quo non existit: quo enim pacto quod
non existit in instanti A, in eo tamen vniri possit
albedini, ab eoque album denominari? igitur nihil
causare materialiter potest in instanti, in quo non
existit. Obiiciunt secundo: quia alias homo
mortuus posset sentire, & ratiocinari, mereri, & de-
mereri, quo nihil absurdius fingi potest. Ob-
iiciunt tertio: modus existere nequit, etiam di-
uinitus, sine re, cuius est modus in aliquo instan-
ti: at actio est modus causae: igitur diuinitus ne-
quit existere actio in instanti A. v.g. quin in eo-
dem causa, siue agens existat.

R. P. Lyncei Philosophia Tom. II.

Ad primum respondeo, vnionem postulare
coexistentiam essentialiter in eodem instanti suo-
rum extremorum, præsertim si informatiua sit,
ob rationes propositas. Cum ergo causalitas cau-
sae materialis sit vnio quædam causae materialis
cum suo effectu, vt infra lib. 5. tract. 3. cap. 3. con-
stabit; sanè causa materialis, & eius effectus in
eodem instanti non esse non poterunt: at hæc ra-
tio in causis extrinsecis, de quibus solum loqui-
mur, minimè militat. Ad secundum respondeo,
hominem mortuum diuinitus sentire, & discer-
ere, mereri, & demereri posse vi existentia ab-
solutæ, & permanentis; quæ quia indiuisibilis
est, semel habita, in hoc instanti non haberi po-
test; at absolute non haberi nequit: quod si ser-
mo sit de homine mortuo pro instanti, quo iam
est mortuus; ita quidem fatendum est, illum pro
eo instanti haud posse, etiam diuinitus sentire,
discurrere, mereri, aut demereri: quia ad huius-
modi denominationes opus est vnione informati-
ua, qua necessario debet cum carere, vt prædi-
ctum est in solutione superioris argumenti. Hinc
tamen haud bene arguitur ad alias operationes
transcutes, ad quas nulla requiritur vnio, vt pau-
lo supra monitum. Ad tertium respondeo, actio-
nem esse modum causae, non tamen necessariò ei
iutrinsecum, sed cum, qui vel de facto causae ex-
trinsecus est, vt plerique aduersarij docent; vel
certè qui ei extrinsecus esse possit, ac soli passo
intrinsecus: quocirca sicut cognitio in aliquo
instanti existere potest, in quo eius obiectum mi-
nimè existit, quia est modus obiecti ei extrinse-
cus, & soli intellectui intrinsecus: ita similiter
actio, &c.

Obiiciunt Thomistæ contra tertiam assertio-
nem. Primò: dispositiones præuiae ad formam
geniti eam dispositiuè causant in eo instanti, quo
primum producit, & introducit: at in eo in-
stanti eae dispositiones non existunt: alias acci-
dentia aliqua corrupti in genito manerent, cum
dispositiones ad formam geniti in corrupto præ-
extiterint. Secundo: quia Sacramenta phy-
sicè causant gratiam: at eam causant, quo non
existunt instanti: verba enim Baptismi gra-
tiam baptismalem efficere nequeunt, nisi post-
quam prolata fuerint: iam autem prolata nunc
non existunt, sed tantum immediate ante extite-
runt. Tertio: vt vnum corpus naturaliter agat
in aliud, sufficit contiguitas vtriusque absque
penetratione in eodem loco: ergo vt causa effe-
ctum producat, sufficiens erit contiguitas inter
existentiam vtriusque absque eo, quod in eodem
instanti simul existant.

Ad primum respondeo, doctrinam de resolu-
tione facta vsque ad primam materiam corrupti
omnino commentitiam, & improbabilem esse, vt
l. 5. tract. 5. c. 2. ostendimus. Ad secundum: quid-
quid sit de causalitate Sacramentorum, an phy-
sica, vel solum moralis sit: certè verba Sacramen-
torum, si physicè gratiam causant, id præstabunt non
se totis, sed secundum vltimam sui partem gratiæ
productæ coexistentem: aut dici potest, verba Sa-
cramentorum, quo non existunt instanti, physicè
causare gratiam: ceterum id non naturaliter, sed
miraculose euenire: ita vt in productione gratiæ
duo miracula cōcurrant, alterū in eius productione
p à causa